

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 11. decembra 1878.

Obseg: Častitim podružnicam družbe kmetijske Kranjske. — Presoja različne konjske krme. — Za hišne potrebe. — Iz tržnega poročila v Trstu 26. novembra. — Zgodovinska črtica o hiralnici Ljubljanski. — Ruskega cara beseda v Moskvi 2. decembra. — Mnogovrstne novice. — Obravnave deželnih zborov. — Dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Častitim podružnicam družbe kmetijske Kranjske.

Ker se konec leta bliža, nekateri gospodje predstojniki kmetijskih podružnic pa še niso podpisane odboru poslali letnih doneskov, od svojih udov nabranih, zato se obračamo do njih z uljudno prošnjo, naj ne odlašajo dalje pošiljatve. Centralni odbor, kakor udje družbe kmetijske razvidijo iz poročil v „Novicah“ razglašanih, marljivo dela na korist domačemu kmetijstvu in bode svojim udom tudi še ta mesec razposlal naznanilni letopis. Za svoje mnogostransko delovanje pa potrebuje denarne podpore, katero po družbenih pravilih donašajo rodoljubni udje naše družbe. Zato ponavljamo prošnjo: častiti predstojniki, kmalu izročite podpisane odboru zaostale doneske!

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske
v Ljubljani 10. decembra 1878.

Baron Karol Wurzbach, predsednik.
Dr. Jan. Bleiweis, tajnik.

Presoja različne konjske krme.

Oves z ovseno rezanico je najboljša krma za naše konje. Najboljša rezanica med vsemi slamami je ovsena. Ta krma redi konje dobro, jih dela močne in jim daje lepo vnanjost.

Detelja rada napenja, zgubi pa to škodljivost, če se meša z drugimi travami. Mlada detelja veliko raje konje napenja, kakor detelja v cvetji ali pa pokošena. Najnevarniša je detelja zjutraj, ko se je solnce na perje njeno vleglo in jo toliko razgrela, da je rosa s perja izpuhtela.

Ječmen, kar se njegove redivnosti tiče, je najbližji ovsu, vendar konje naših dežel rad napenja. Res je sicer, da Arabci in drugi prebivalci jutrovih dežel svoje konje z ječmenom tako krmijo, kakor mi svoje z ovsom; da jih ne napenja tako, kakor naš ječmen naše, izvira menda od tega, da so Arabski konji ječmena vajeni ali pa da je morebiti ječmen jutrovih dežel nekako drugačen kakor naš.

Rž se konjem še veliko manj prilaga kakor ječmen. Ker rž silno rada konje napenja, zato je treba kaj varno ž njo ravnati. Če se uže konjem mora klasti,

se mora vselej dobro pomešati z rezanico tako, da se rži komaj tretji del dá. Nikoli se pa konjem ne sme več časa poredoma rž dajati in sama rž uže celó ne. Mnogo konj je uže poginilo po napenjanji, da jim želodec ali čeva počijo.

Koruza konja hitro izredí, pomaga shujšanim konjem na bolje; al koruza daje konju le več masti, kakor pa prave moči, kajti če se le nekoliko časa z delom bolj trudijo, opešajo kmalu.

Krompir surov ni nikakor konju dobra klaja; tudi konj sam ne mara za-nj. On zeló zavoljo veliko vodenih delov napenja konja. Ker, kakor gori rečeno, se konji po krompirju debelijo (pitajo) in potem velik vamp dobijo, zato se taki konji koj potiti začno, če jih le nekoliko v dir poženeš. — Nasproti pa skuhan krompir konjski želodec lahko prebavlja ali prekuha. Kuhani krompir sicer nikakor ne more nadomestiti ovsa, al zarad redivnosti mu blizu stoji. Konjem v težki vpregi tekne kuhani krompir prav dobro, če se za krmo dve tretjini kuhanega krompirja vzamete, ena tretjina pa sená. Po preiskavah kemikarja Leva je v 15 funtih krompirja toliko redivne tvarine, kakor v 4 funtih in pol ovsa. Še enkrat pa moramo opomniti, da krompir nikoli ne daje konju tiste moči kakor oves.

Frišna trava, če tudi najboljša, je vendar le slaba krma za konje. Frišna trava se prilaga le bolj goveji živini, ovcam in kozam. Gospodarji konjem spomladi radi nekoliko trave dajejo s slamo vred zrezane, češ, da jih nekoliko izčisti. Ta navada ni slaba, marveč večkrat konjem dobro tekne, čemur je to dokaz, da konj rad sega po frišni krmi.

Seno veljá navadno gospodarjem za naravno konjsko krmo; al to je napačna misel. Res je sicer, da senó konja bolje redí kot frišna trava, iz katere je bilo senó narejeno, al ne redí ga tako zdatno, da bi senó moglo biti namestnik ovsa. Seno eno leto staro veliko bolje redí konja kot mlado seno, zakaj? — zato, ker je skozi leto polagoma vrelo, kar naredi seno sladkeje. Seno, ki je bilo mokro spravljen in se potem parilo, da je rujavo črnkasto postalo, je konjem še veliko bolj škodljivo kakor drugi živini in napravlja mnogotere bolezni.

Seno, katero se konjem poklada, mora biti čisto, dobro suho, zeleno in prijetnega duha. Najbolje je senó iz suhih travnikov, brežin in gričev; veliko slabeje je kislo senó iz močvirnih travnikov.

Med kobiljim in kravjim mlekom je bistveni razloček; kobilje mleko je sladkeje in redkeje memo krav-